

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Att: Erik Hällströmer

Via e-post: ju.remissvar@regeringskansliet.se; ju.L1@regeringskansliet.se

Stockholm
2021-08-16

Ert dnr
Ju2021/00658

Vårt dnr
2021/060

Remissvar angående utredningen Bolags rörlighet över gränserna (SOU 2021:18)

Näringslivets Regelnämnd NNR har beretts tillfälle att avge yttrande över ovan nämnd remiss och anför följande;

Bakgrund

Sedan år 2005 finns ett EU-direktiv om gränsöverskridande fusioner som implementerats i Sverige genom aktiebolagslag (2005:551). Genom ett nytt direktiv, beslutat år 2019, (nedan direktivet) har de unionsrättsliga bestämmelserna om gränsöverskridande fusioner utvecklats. Utredningen lämnar i detta betänkande förslag till hur 2019 års direktiv ska genomföras i svensk rätt.

Innebörden i 2019 års direktiv är att aktiebolag ska kunna flyttas över nationsgränserna inom EU på tre sätt, genom gränsöverskridande fusioner, gränsöverskridande delningar eller gränsöverskridande ombildningar.

På det finansiella området finns särskilda slag av aktiebolag, såsom bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag. Utredningen föreslår att bestämmelserna om dessa anpassas till vad Utredningen föreslår ska gälla beträffande aktiebolag i allmänhet.

Konsekvenser

NNR konstaterar att borgenärsskyddet vid fusioner/delningar/ombildningar tas upp i utredningens avsnitt 4.9, 5.10 och 6.8. Även om huvuddragen i det nya direktivets borgenärsskydd bibehålls innebär direktivet att bevisbördan för fordran, vid t.ex. en gränsöverskridande fusion, flyttas från gäldenären till borgenären. Detta innebär att det är borgenären som ska lämna trovärdiga uppgifter om att fusionen medför fara för dennes fordringar, vilket skiljer sig från dagens ordning som anger att det är bolaget som har bevisbördan för att en lämnad säkerhet är betryggande för borgenären. Utredningens redovisar direktivets skäl för denna förändring men lämnar ingen beskrivning av konsekvenser och ekonomiska effekter för företagen. Utredningen behöver kompletteras i detta avseende.

Bakgrund överimplementering

För att undvika de negativa effekter som överimplementering innebär för svenska företag har NNR tillsammans med de centrala näringslivsorganisationerna i Danmark, Finland och Norge gjort följande ställningstagande: Utgångspunkten bör vara en princip om att det svenska genomförandet och tillämpningen/ tolkningen av EU-rätten inte ska försämra företagets konkurrenskraft. (NNR hänvisar i detta sammanhang också till riksdagens tillkännagivande till regeringen ”EU-direktiv bör inte försämra företagets konkurrenskraft (NU 7)”), https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/naringspolitik_h601nu7)

Det är EU-lagstiftningens miniminivå som ska gälla vid genomförande och tillämpning. Konsekvensutredningen ska innehålla en beskrivning av miniminivån och en bedömning av om den kommer att överskridas. Det behöver redogöras för om:

- Nationella regelkrav läggs till utöver det som krävs i direktivet.
- Området för reglernas tillämpning utvidgas.
- Möjligheter till undantag inte utnyttjas eller utnyttjas bara delvis när detta kan leda till hinder på den inre marknaden.
- Nationella regelkrav är mer omfattande än vad som krävs av det aktuella direktivet behålls.
- Kraven i ett direktiv genomförs tidigare än det datum direktivet kräver.
- Strängare sanktioner eller andra efterlevnadsmekanismer används än vad som är nödvändigt för att genomföra lagstiftningen på ett korrekt sätt.

I det fall miniminivån överskrids bör konsekvensutredningen innehålla en motivering till varför, en beskrivning av vilka genomförandeåtgärder som föreslås och en bedömning av vilka effekter detta får för företag. För att undvika att svenska företag får konkurrensnackdelar och högre kostnader i förhållande till sina konkurrenter behöver jämförelser också göras med hur övriga nordiska länder och andra EU medlemsstater planerar att tillämpa, respektive har genomfört eller tolkat EU-lagstiftning. Syftet med jämförelserna är att undersöka om mer effektiva alternativ finns som kan användas i Sverige.

Konkret överimplementering

Utredningen skriver allmänt om arbetet och slutsatserna i kapitlet om konsekvenser, att Sverige genom medlemskapet i EU har förbundit sig att lojalt genomföra unionens direktiv. Utredningen skriver också att det föreslagna regelverket inte ska innebära onödiga administrativa pålagor för berörda företag. NNR menar att detta sistnämnda inbegriper en lojalitet mot svenska företag, motsvarande den lojalitet mot EU, som deklarerats. NNR menar att lojaliteten mot svenska företag behöver manifesteras genom att utnyttja samtliga optioner i direktivet till största möjliga nytta för företagen.

Enligt direktivets artikel 124.4 finns möjlighet att undanta enmansbolag från skyldigheten att upprätta en redogörelse över en fusion/delning/ombildning. Utredningen föreslår att inte utnyttja denna möjlighet till undantag. Utredningen skriver att placeringen av undantaget kan tolkas som att det inte bör utnyttjas och att detta är den rimligaste ordningen. Utredningen skriver vidare, mer konkret, ”I förhållande till arbetstagarna synes en redogörelse av det aktuella slaget kunna fylla ett viktigt syfte även i ett enmansbolag.” Det senaste tolkar NNR som en beskrivning av nyttan med att inte utnyttja möjligheten till undantag. Nyttan skulle dock behöva kvantifieras genom en uppskattning av de ekonomiska fördelarna. Det som helt saknas är en beskrivning av vilka effekter det får för enmansbolagen att inte undantas från kravet, kvantifierat genom samhällsekonomiska beräkningar.

Enligt direktivets artikel 125.4 finns möjlighet för medlemsstaterna att undanta enmansbolag från kravet på granskning genom oberoende sakkunnig vid en fusion/delning/ombildning. Utredningen föreslår att inte utnyttja denna möjlighet till undantag. Ett skäl till undantaget är att detta främst handlar om att skydda aktieägarna och detta behövs inte när enbart en aktieägare finns. Utredningen menar dock att ett viktigt skäl emot undantaget är att även borgenärer har ett behov av skydd, även gentemot enmansbolag. Detta tolkar NNR som en beskrivning av nyttan med att inte utnyttja möjligheten till undantag. Nyttan skulle dock behöva kvantifieras genom en uppskattning av de ekonomiska fördelarna. Det som helt saknas är en beskrivning av vilka effekter det får för enmansbolagen att inte undantas från kravet, kvantifierat genom samhällsekonomiska beräkningar.

Slutsats

NNR anser att överimplementering som huvudregel bör undvikas då det leder till ökade olikheter och minskad transparens om vilka regler som gäller på den inre marknaden. Vid övervägande om att överskrida miniminivån eller avstå från att utnyttja undantagsmöjligheter måste konsekvensutredningen innehålla en motivering till varför, en beskrivning av vilka genomförandeåtgärder som föreslås och en bedömning av vilka effekter detta får för företag. NNR finner därför att underlaget behöver kompletteras med avseende på de förslag till överimplementering och avstående från utnyttjande av undantagsmöjligheter som föreslås, samt avseende det förändrade borgenärsskyddet.

Näringslivets Regelnämnd NNR

August Liljeqvist